

Kud će on u sklonište, ako su fratri pucali? Čedo Kapor na tu moju izjavu ni jedne jedine riječi. A Cvitan Spužević, kao da sad gledam, gurnu Čedu u koljeno i veli: „Čedo, ubili su moga najboljeg prijatelja! Prije nego sam stigao u Mostar ubili su provincijala dr fra Leona Petrovića – moga najboljega prijatelja! Čedo ni jedne jedine riječi na to. Dakle, kao pošten čovjek priznaje da nije dobro što su fratri pobijeni“ (Ivančić, 1986: 4-5).

Ti pothvati fra Gaudencijevi s fra Pavom i fra Bonicijem bili su herojski, ali se ni on nije usudio poći do Starog mosta i pogledati mrtvaca o kojem mu je javila neka djevojka.¹⁰⁹ Taj strah je trajao desetljećima i uvijek gotovo jednakog intenziteta. Nije se smjelo o tome progovoriti sve do potkraj osamdesetih prošlog stoljeća. Zato su tako malobrojna svjedočanstva. Očevidci ili oni koji su nešto znali ili doznali tajne su odnijeli sa sobom u grobove. Ipak netko se usudio djelomično otkrivenu tajnu zapisati na papirić i dobro ga sakriti u golemoj Franjevačkoj knjižnici u Mostaru. Ali i taj je rukopis, čini mi se, namjerno iskrivljen, a zapisana tajna glasi: „Natalis Barbarić die 28. Maii 1981 sua sponte dixit mihi:

Muja Đikić, faber de Mostar occidit nostros fratres in Mostar di 14 Febr. 1945.,

Dujmović Ilija (dictus Moša) frater Demetrii (Mitra) occidit in Čitluk P. Jakobum Križić a. 1945. Ipse post unum mensem occidit seipsum.“ Eto taj mostarski kovač je znao tvrdu tajnu jer je bio njezin izvršitelj. Kako je tu misterioznu tajnu dospio doznati Barbarić i to je tajanstveno, ali se on usudio otkrit je nekome u koga je imao stopostotno povjerenje, a taj je zapisao jer je dobro znao onu: *Verba volant, scripta manent* i da će taj komadić vrlo jeftinog papira sa zapisanom tajnom trajati do Božje volje i čuvat se kao najsvetija uspomena i relikvija.

Treba se ipak vratiti na ključni čas, na momente rastanka. Kad usporediš sjećanja preživjelih franjevaca zapazit ćeš da taj rastanak nitko nije doživio ili upamtio točno onako kako se dogodio. Fra Gaudencije kaže da su izdvojena braća ostala na hodniku, kad su oni s oficirima otišli na večeru, a svi ostali kažu da su ostala u zbornici: „Mi smo pošli dolje u blagovaonicu na večeru. Dvojica vojnika su ostali s izdvojenim fratrima: jedan je bio s njima u zbornici, a drugi pred

¹⁰⁹ „Nekoliko dana nakon toga neki su došli (mislim da su bili iz Rodoča) i rekli da je Neretva izbacila jednoga fratra na Bišću. Oni su ga i pokopali blizu Neretve. Malo poslije toga dođe k meni, a dok sam šetao iza crkve, ona (ne sjećam joj se imena) što je u nas radila u tiskari i knjižnici (prodavala je krunice i druge devocionalije) i veli: *Velečasni, Neretva je izbacila jednoga fratra dolje ispod Starog mosta*. Ja joj velim: *Ovako: hajde molim te otiđi i vidi, pa ako bude još tamo, ti se vrati ili mi javi!* Međutim, ona se više nije vraćala. Šta je bilo i kako je bilo, ja nemam pojma“ (Ivančić, 1986: 3).

Nakladnik

Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM

Franjevačka knjižnica Mostar

RECIPE

Knjiga 2.

Za nakladnika

Dr. fra Ivan Sesar, provincijal

Odgovorni urednik

Fra Ante Marić, knjižničar

Lektori i recenzenti:

Ddr. fra Serafin Hrkać

Dr. fra Bazilije S. Pandžić

© *Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM*

Tisak:

Franjevačka tiskara

FRAM – ZIRAL, Mostar

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

227-789.32:929 Petrović L.

LEO Petrović prvi hercegovački franjevac doktor
nauka. - Mostar : Hercegovačka franjevačka
provincija Uznesenja BDM : Franjevačka knjižnica,
2008. - 381str., [43] str. s tablama : ilustr. ;
24 cm. - (Recipe ; Knj. 2)

Bibliografija: str. 353-364 i uz tekst

ISBN 978-9958-9213-4-6

COBISS.BH-ID 17011206
